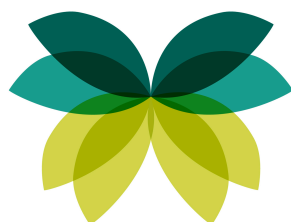

Fritt bildningsarbete på svenska i Finland

2017

BILDNINGSS-
ALLIANSEN

Fritt bildningsarbete i Finland i siffror

- 184 arbetar- och medborgarinstitut arrangerade år 2016 79 374 kurser med 1 139 623 deltagare.
- 87 folkhögskolcampus arrangerade år 2016 5 264 kurser med 115 975 deltagare.
- 20 sommaruniversitet arrangerade år 2016 5 258 kurser med 82 845 deltagare.
- 11 idrottsinstitut arrangerade år 2016 6 139 kurser med 139 628 deltagare.
- 11 studiecentraler arrangerade 2016 10 238 kurser med 245 507 deltagare.

Innehåll

Fritt bildningsarbete i Finland.....	
Finansiering.....	
Fritt bildningsarbete på svenska i Finland.....	
Arbetar- och medborgarinstitut.....	
Folkhögskolor.....	
Sommaruniversitet.....	
Idrottsinstitut.....	
Studiecentral.....	
Övriga.....	
Bildningsalliansen rf.....	
Kontaktuppgifter.....	

Fritt bildningsarbete i Finland

Historiskt uppkom ett behov av folkupplysning och folkbildning när Norden började demokratiseras. Folkbildning är något som specifikt för de nordiska länderna, även om liknande verksamhet också finns i andra länder.

Den fria bildningen styrs inte av läroplaner som slås fast av staten eller kommunen. Istället formulerar organisationerna själva sina mål och kursplaner. Utgående från dem kan läraren och deltagarna tillsammans formulera sina egna kursönskemål. 1.1.2018 utkom det i Utbildningsstyrelsens regi en [läroplansrekommendation för grundläggande litteracitet](#).

Syftet med fritt bildningsarbete är att utgående från principen om livslångt lärande stödja individernas personlighetsutveckling och förmåga att fungera i samhället samt främja demokrati, jämlikhet och pluralism i det finska samhället.

Detta säger finska lagen om fritt bildningsarbete (29.12.2009/1765)

1 § Syftet och målen för det fria bildningsarbetet

Det fria bildningsarbetet syftar till att utifrån principen om livslångt lärande anordna utbildning som stöder sammanhållningen och jämlikheten i samhället samt ett aktivt medborgarskap.

Målet för undervisningen inom det fria bildningsarbetet är att främja individers mångsidiga utveckling, välmående och välfärd och att främja demokrati, pluralism, hållbar utveckling, kulturell mångfald och internationalism. Det fria bildningsarbetet kännetecknas av studier efter eget val, samhörighet och delaktighet.

2 § Verksamhet som lagen omfattar

Läroanstalter för fritt bildningsarbete är medborgarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, idrottsutbildningscenter och studiecentraler.

Medborgarinstitut är läroanstalter som grundar sig på lokala och regionala bildningsbehov. De erbjuder möjligheter till studier efter eget val och till utveckling av medborgarfärdigheter.

Folkhögskolor är internat för heltidsstudier, vilka tillhandahåller unga och vuxna personer möjligheter till frivilligare studier, förbättrar de studerandes studiefärdigheter och fostrar dem som individer och samhällsmedlemmar.

Sommaruniversiteten är läroanstalter inom det regionala utbildningsutbudet, vilka fokuserar på öppen högskoleundervisning och svarar på andra kompetens- och bildningsbehov så att även den högskoleutbildade befolkningens behov beaktas.

Idrottsutbildningscenter är internat på riksnivå eller regionala läroanstalter som anordnar undervisning på heltid. Deras uppgift är att ordna sådan undervisning för hela befolkningen som främjar motion, idrott, välmående, välfärd och hälsa samt undervisning och träningsverksamhet som tjänar idrottsorganisationernas och idrottsföreningarnas verksamhet.

Studiecentraler är läroanstalter på riksnivå. De ordnar studier självständigt eller i samarbete med frivillig- och kulturorganisationer i syfte att främja livslångt lärande, välmående och välfärd, ett aktivt medborgarskap och demokrati samt verksamhet i det civila samhället.

De läroanstalter som avses ovan kan i sin utbildningsuppgift enligt 4 § också betona grunden för sina värderingar, sin ideella grund och sina pedagogiska mål eller särskilda utbildningsuppgifter.

Finansiering

8 § Kalkylerad statsandelsgrund

För driftskostnader för utbildning som det föreskrivs om i denna lag vid läroanstalter inom det fria bildningsarbetet betalas statsandel, vars årliga grund beräknas

- 1) i en folkhögskola genom att det för folkhögskolan fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per studerandevecka bestämda priset per enhet,
- 2) i ett riksomfattande idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedygn multipliceras med det per studerandedygn bestämda priset per enhet,
- 3) i ett regionalt idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedagar multipliceras med det per studerandedag bestämda priset per enhet,
- 4) i en studiecentral, ett medborgarinstitut och ett sommaruniversitet genom att det för studiecentralen, medborgarinstitutet och sommaruniversitetet fastställda antalet undervisningstimmar multipliceras med de per undervisningstimme bestämda priserna per enhet för respektive läroanstaltsform,
- 5) i den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. genom att det för läroanstalten fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per prestation bestämda priset per enhet, enligt vad som föreskrivs nedan.

I en sammanslagen läroanstalt fås den kalkylerade statsandelsgrunden genom sammanräkning av de statsandelsgrunder som beräknats enligt 1 mom. för olika läroanstaltsformer.

9 § Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8§.

För huvudmän för folkhögskolor, studiecentraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas dock statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av huvudmannen

ordnad utbildning som godkänts i en sådan integrationsplan för den studerande som avses i 11 § i lagen om främjande av integration ([1386/2010](#)). Huvudmannen för den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. ([19.12.2017/965](#))

I en sammanslagen läroanstalt bestäms statsandelsprocenten särskilt för respektive läroanstaltsform.

När statsandel beviljas folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet eller idrottsutbildningscenter vars huvudman är en kommun eller en samkommun beaktas åren 2017–2019 i fråga om folkhögskolorna 98,53 procent, i fråga om medborgarinstituten 98,19 procent, i fråga om sommaruniversiteten 98,65 procent och i fråga om idrottsutbildningscentren 99,10 procent av statsandelsgrunden enligt 8 §. ([29.12.2016/1487](#))

Undervisnings- och kulturministeriet kan efter ansökan bevilja statsandel som överskrider det som föreskrivs i 1 mom. till en huvudman för en folkhögskola som enligt 4 § beviljats tillstånd att driva läroanstalt, om läroanstaltens huvudsakliga utbildningsuppgift enligt tillståndet är att ordna utbildning för gravt handikappade. Beloppet på statsandelen kan vara högst 80 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Efter att ha hört huvudmannen kan undervisnings- och kulturministeriet ändra sitt beslut, om väsentliga förändringar i den utbildning som folkhögskolan ordnar förutsätter det. ([19.12.2017/965](#))

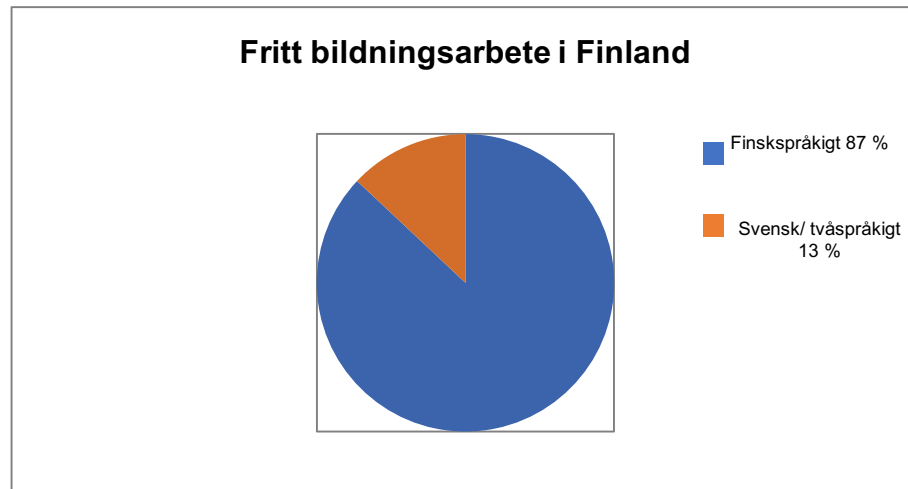
11 § Pris per enhet

Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Åren 2020–2022 utökas driftskostnaderna för verksamheten vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete för folkhögskolornas del med 55 000 euro, för de riksomfattande idrottsutbildningscentrens del med 8 000 euro, för medborgarinstitutens del med 1 252 000 euro och för sommaruniversitetens del med 9 000 euro. ([29.12.2016/1487](#))

Fritt bildningsarbete på svenska i Finland

Av det fria bildningsarbetet i Finland är 13% registrerat som svenskspråkigt eller tvåspråkigt.

Arbets- och medborgarinstitut

Arbets- och medborgarinstituten är i första hand kommunala vuxenläroanstalter. En del upprätthålls av privata ägare. Medborgarinstituten finns i alla kommuner och verksamheten är ofta utlokaliserad på olika håll i kommunen.

Medborgarinstituten har som uppgift att möta lokala och regionala utbildningsbehov och erbjuda möjlighet att frivilligt studera och utveckla sina färdigheter. Tyngdpunkten i undervisningen ligger vid olika konstämnen, hantverksämnen, motion och språk. Medborgarinstituten kan också ordna grundläggande konstundervisning. De erbjuder också öppen universitetsundervisning och uppdragsutbildning, samt projektverksamhet.

Undervisningen ordnas så väl som dagtid som kvällar, under veckoslut, som intensivkurs, flerformsundervisning och som webbkurs. Det vanligaste är att en studiegrupp samlas 1-2 gånger per vecka.

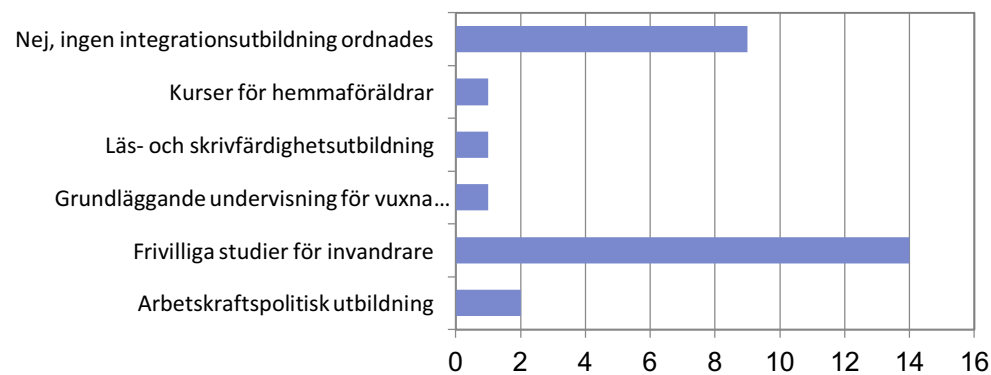
Antal arbets- och medborgarinstitut i Finland: 184

Antal svensk-/tvåspråkiga arbets- och medborgarinstitut i Finland: 27

Verksamhet	Förverkligade timmar	Förverkligade kurser och föreläsningar	
2013	224 321	10 104	
2015	193 146	9 170	
2017*	193 904	8 602	
Studerande	Totalt antal studerande	Antal unika studerande	
2013	149 897	80 408	
2015	133 048	61 628	
2017*	121 420	55 583	
Modersmål	Svenska	Finska	Övrigt
2013	65 842	30 766	7 020
2015	26 504	11 493	1 388
2017*	32 069	13 333	2 276
Könsfördelning	Kvinnor	Män	
2013	73,40 %	26,6 %	
2015	uppgifter saknas		
2017*	69 %	31 %	
Personal	Administrativ personal	Pedagogisk personal	
2013	101	2 860	
2015	107	2 984	
2017*	81,5	2 838	

Anställning	Heltid	Deltid	Timanställd
2013	142	37	2 791
2015	136	34	2 921
2017*	117,5	52	2 750

Arbets- och medborgarinstitut och integrationsutbildning

Verksamhet inom integrationsutbildning

Verksamhet	Form av integrationsutbildning	Förverkligade timmar	
2017*	Arbetskraftspolitisk utbildning	584	
	Frivilliga studier för invandrare	7 455	
	Grundläggande underv. för vuxna invandrare	375	
	Läs- och skrivfärdighetsutbildning	478	
	Kurser för hemmaföräldrar	356	
Studerande	Totalt antal/ antal unika studerande		
2017*	Arbetskraftspolitisk utbildning	71/ 44	
	Frivilliga studier för invandrare	2 845/ 1 407	
	Grundläggande underv. för vuxna invandrare	10/ 10	
	Läs- och skrivfärdighetsutbildning	30/ 30	
	Kurser för hemmaföräldrar	52/ 52	
Personal	Administrativ	Pedagogisk	Varav med utländsk bakgrund
2017*	81,5	2 838	222

*Statistik saknas från 3 arbets-/ medborgarinstitut

Folkhögskolor

Folkhögskolorna är riksomfattande läroanstalter med internat varav de flesta har olika föreningar och stiftelser som huvudmän och en del är kommunala.

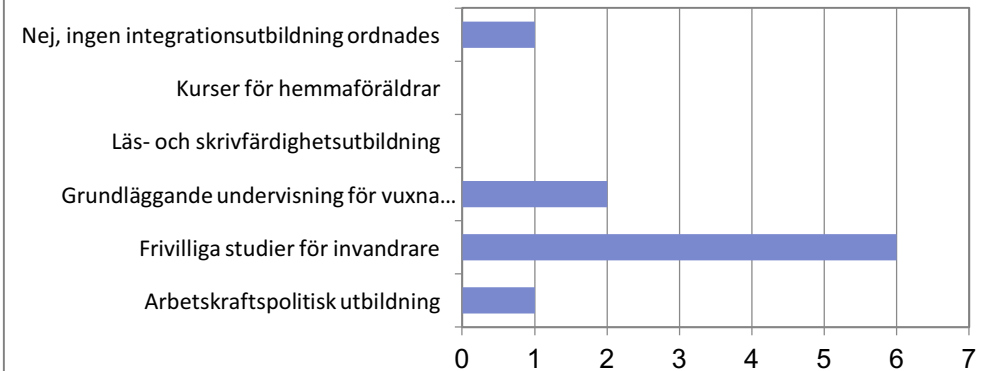
Cirka tre fjärdedelar av utbildningen har fri inriktning och en fjärdedel är utbildning som leder till examen som anordnas i enlighet med respektive lagar. Studielinjerna vid folkhögskolorna omfattar oftast ett läsår. Dessutom ordnas sommar- och veckoslutskurser. Folkhögskolorna ger frivillig, allmänbildande och yrkesförberedande undervisning.

Antal folkhögskolor i Finland: 87

Antal svenskspråkiga folkhögskolor i Finland: 9 + Åland

Verksamhet	Förverkligade studerandeveckor	Förverkligade kurser och föreläsningar	
2013	uppgifter saknas	490	
2015	38 687	339	
2017	28 219	364	
Studerande	Total antal studerande	Antal unika studerande	
2013	13 811	10 090	
2015	9 263	6 418	
2017	7 025	5 108	
Modersmål	Svenska	Finska	Övrigt
2013	7 845	889	706
2015	4 399	609	1 011
2017	2 027	74	1 084
Könsfördelning	Kvinnor	Män	
2013	66 %	34 %	
2015	uppgifter saknas		
2017	57 %	43 %	
Personal	Administrativ personal	Pedagogisk personal	
2013	64	181	
2015	91	346	
2017	66	246	
Anställning	Heltid	Deltid	Timanställd
2013	86	70	89
2015	129	59	249
2017	85	71	156

Folkhögskolor och integrationsutbildning

Verksamhet inom integrationsutbildning

Verksamhet	Form av integrationsutbildning	Förverkligade studerandeveckor	
2017	Arbetskraftspolitisk utbildning	960	
	Frivilliga studier för invandrare	9 886	
	Grundläggande underv. för vuxna invandrare	4 332	
Studerande	Total antal/ antal unika studerande		
2017	Arbetskraftspolitisk utbildning	21/ 21	
	Frivilliga studier för invandrare	1 026/ 482	
	Grundläggande underv. för vuxna invandrare	52/ 30	
Personal	Administrativ	Pedagogisk	Varav med utländsk bakgrund
2017	66	246	11

Sommaruniversitet

Sommaruniversiteten är regionala läroanstalter som bland annat ordnar öppen högskoleundervisning, yrkesinriktad fortbildning, språkkurser, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt korta utbildningar med fri inriktning. Dessutom erbjuder de seminarier och evenemang, allmänna föreläsningar samt arrangerar föreläsningar till seniorer. Alla sommaruniversitet har verksamhet året runt. Sommaruniversiteten ställer inga krav med avseende på ålder eller grundutbildning.

Antal sommaruniversitet i Finland: 20

Antal svensk-/tvåspråkiga sommaruniversitet i Finland: 2

Verksamhet	Förverkligade timmar		Förverkligade kurser och föreläsningar
2013*	12 950		863
2015	7 092		187
2017	5 474		149
Studering	Totalt antal studerande		Antal unika studerande
2013*	17 714		13 110
2015	3 718		2 281
2017	2 925		2 036
Mödrsmål	Svenska	Finska	Övrigt
2013*	uppgifter saknas		
2015	uppgifter saknas		
2017	800	1 127	109
Könsfördelning	Kvinnor	Män	
2013*	65,6 %	34,5 %	
2015	uppgifter saknas		
2017	74,7 %	25,3 %	
Personal	Administrativ personal		Pedagogisk personal
2013*	6		120
2015	8		157
2017	7		140
Anställning	Heltid	Deltid	Timanställd
2013*	3	3	120
2015	4	4	157
2017	3	4	140

*Statistik från 1 sommaruniversitet saknas

Idrottsinstitut

Det finns 11 riksomfattande och tre regionala idrottsutbildningscenter (idrottsinstitut) som anordnar grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning inom idrott, samt utbildning med fri inriktning för ungdomar och vuxna. De fungerar som träningscenter för idrottare och vissa institut ordnar också yrkesutbildning inom idrott.

Antal idrottsinstitut i Finland: 11

Antal svenskspråkiga idrottsinstitut i Finland: 1 (med två verksamhetsorter)

Verksamhet	Förverkligade timmar/dygn		Förverkligade kurser och föreläsningar	
2013	11 915		284	
2015	13 054		300	
2017	4 541/ 9 830		241	
Studering	Totalt antal studerande		Antal unika studerande	
2013	13 027		11 542	
2015	12 639		uppgifter saknas	
2017	11 395		uppgifter saknas	
Mödrsmål	Svenska	Finska	Övrigt	
uppgifter saknas				
Könsfördelning	Kvinnor	Män		
2013	49 %	51 %		
2015	47,5 %	52,5 %		
2017	45 %	55 %		
Personal	Administrativ personal		Pedagogisk personal	
2013	17		19	
2015	32		56	
2017	14		34	
Anställning	Heltid	Deltid	Timanställd	Varav med utländsk bakgrund
2013	23	2	11	
2015	40	24	24	
2017	10	12	20	6

Studiecentral

I Finland finns 11 studiecentraler som erbjuder en mångsidig vuxenutbildning på ett brett plan. Bakom studiecentralerna står bildningsorganisationer, politiska partier och fackförbund.

Studiecentraler är läroanstalter för det fria bildningsarbetet. Studiecentralernas kurser och studiecirkel ordnas där människorna finns; i föreningar, kurscentraler eller till och med hemma hos människor. Kurserna leder inte till examen, utan man studerar för att utveckla sin egen eller organisationens kompetens.

Årligen deltar över 240 000 personer i verksamheten. Studiecentralerna erbjuder samarbetsorganisationerna och till viss del allmänheten utbildningskultur- och utvecklingstjänster. De förmedlar kurs- och studiecirkelbidrag för de utbildningar som samarbetsorganisationerna anordnar. Studiecentralverksamheten uppmuntrar till aktivt medborgarskap och stöder tredje sektorn som är en viktig del av samhället.

Antal studiecentraler i Finland: 11

Antal svenskspråkiga studiecentraler i Finland: 1

Verksamhet	Förverkligade timmar	Förverkligade kurser och föreläsningar	
2013	12 950	863	
2015	13 404	908	
2017	12 290	869	
Studerande	Totalt antal studerande	Antal unika studerande	
2013	17 714	13 110	
2015	18 546	13 900	
2017	16 683	12 790	
Modersmål	Svenska	Finska	Övrigt
2013	uppgifter saknas		
2015	18 546		
2017	16 302	400	80
Könsfördelning	Kvinnor	Män	
2013	65,5 %	34,5 %	
2015	61 %	39 %	
2017	70,2 %	29,8 %	

Personal	Administrativ personal	Pedagogisk personal	
2013	4	3	
2015	3,5	3	
2017	3	3	
Anställning	Heltid	Deltid	Timanställd
2013	6	1	0
2015	6	1	
2017	6		

Verksamhet inom integrationsutbildning

Verksamhet	Form av integrationsutbildning	Förverkligade timmar
2017	Frivilliga studier för invandrare	64
Studerande	Totalt antal studerande	Antal unika studerande
2017	12	12

Övriga

Arbetarnas bildningsförbund på Åland rf

ABF-Åland arrangerar föreläsningar och kurser i samarbete med medlemsföreningar men också med andra föreningar, organisationer och myndigheter.

ABF-Åland har som målsättning att främja en demokratisk utveckling genom att för alla ålänningar skapa studie- och debattmöjligheter om det åländska samhället och den åländska självstyrelsens frågeställningar. Skapa möjligheter för de anslutna organisationernas medlemmar samt övriga att bilda sig inom olika frågor och på olika områden. Anordna kulturevenemang enligt önskemål från medlemsorganisationerna.

Statistik 2013

- 36 kurser och 14 studiecirkel
- 1 verksamhetsledare, anställd på 55%
- Deltagare: flera kvinnor än män deltar i verksamheten

Uppgifter saknas för 2015 och 2017

Folkets bildningsförbund

Folkets bildningsförbund (FBF) har sedan 1946 arbetat med fri folkbildning bland den finlandssvenska allmänheten. Enligt förbundets stadgar är föreningens syfte "att bland Finlands svenska befolkning genom partipolitisk obunden bildningsverksamhet på demokratisk grund fostra socialt och kulturellt medvetna medborgare.

FBF arbetar idag dels med att erbjuda människor möjligheter till personlig bildningen genom att ordna föreläsningar med varierande teman och dels med att vårda demokratin i Finland och främja den finlandssvenska diskussionsklimatet med att ordna öppna medborgarforum och diskussionstillfällen som behandlar angelägna samhälls- och kulturfrågor.

Statistik 2013

- 15 förverkligade kurser och föreläsningar
- 2 personer anställda på deltid, 20 st timanställda
- Totala antalet studerande 600, 400 unika studerande
- Deltagare: 50% kvinnor, 50% män

Uppgifter saknas för 2015 och 2017

Bildningsalliansen rf

Bildningsalliansen är den gemensamma tak- och samarbetsorganisationen för fritt bildningsarbete på svenska. Bildningsalliansen är en ideell förening med 38 medlemmar.

Bildningsalliansens syfte är att stödja den fria bildningen på svenska i Finland både nationellt och regionalt.

Bildningsalliansen uppnår sitt syfte bland annat genom att:

- informera och bedriva intressebevakning
- vara remissinstans och sakkunnigorganisation för statliga och kommunala myndigheter och andra organisationer
- ordna fortbildningar och seminarier
- utarbeta handledningar och broschyrer
- genomföra olika bildningsprojekt på svenska
- samarbeta med bildningsorganisationer inom och utom landets gränser
- stödja forskning i vuxenpedagogik och fri bildning

Bildningsalliansen som organisation

Bildningsalliansens styrelse är det högsta beslutande organet, och samlas kontinuerligt under hela verksamhetsåret. Styrelsen utses i samband med årsmötet och utses för en period på ett (1) år. Styrelsen består av ordförande, första vice ordförande, andra vice ordförande och sex (6) styrelsemedlemmar. Alla utom ordförande har även en personlig ersättare.

Bildningsalliansens kansli

Bildningsalliansen rf
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors

www.bildningsalliansen.fi
info@bildningsalliansen.fi

Verksamhetsledare:
Koordinatorer:

Henrika Nordin, 044-353 1813
Marie Granbacka, 045-809 6990
Johanni Larjanko, 044-770 6592
(även nationell NVL koordinator i Finland)

E-post:

fornamn.efternamn@bildningsalliansen.fi

Kontaktuppgifter

Arbetar- och medborgarinstitut

[Borgå medborgarinstitut](#)

[Esbo arbetarinstitut](#)

[Grankulla medborgarinstitut](#)

[Hangö svenska medborgarinstitut](#)

[Helsingfors arbis](#)

[Jakobstads arbis](#)

[Karlebynejdens institut](#)

[Kaskö medborgarinstitut](#)

[Kimitoöns vuxeninstitut](#)

[Korsholms vuxeninstitut](#)

[Kristinestads medborgarinstitut](#)

[Kronoby medborgarinstitut](#)

[Kyrklätt medborgarinstitut](#)

[Lovisa medborgarinstitut](#)

[Malax-Korsnäs medborgarinstitut](#)

[Mariehamns Medis](#)

[Nykarleby arbis](#)

[Närpes vuxeninstitut](#)

[Pedersöre medborgarinstitut](#)

[Raseborgs kulturinstitut](#)

[Sibbo medborgarinstitut](#)

[Skärgårdens Kombi](#)

[Vanda vuxeninstitut](#)

[Vasa arbis](#)

[Vörå-Oravais.Maxmo medborgarinstitut](#)

[Åbo arbis](#)

Folkhögskolor

[Borgå folkakademi](#)

[Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland](#)

[Folkhälsan Utbildning Ab](#)
- Norrvalla folkhögskola

[Kredu – Kristliga folkhögskolan i Nykarleby](#)

[Lärkkulla](#)

[Kvarnen – Kronoby folkhögskola](#)

[Västra Nylands folkhögskola](#) [SÖFF – Svenska Österbottens folkakademi](#)
(Närpes vuxeninstitut)

Sommaruniversitet

[Hangö sommaruniversitet](#)

[Vasa sommaruniversitet](#)

Idrottsinstitut

[Folkhälsan Utbildning Ab](#) (Norrvalla och Solvalla)

Studiecentral

[SFV's studiecentral](#)

Övriga

[Arbetarnas bildningsförbund – Åland](#)

[Folkets bildningsförbund](#)